

Отже, українські підприємства можуть впроваджувати у свою практику досвід зарубіжних країн для мотивування працівників і підвищення продуктивності праці.

Література.

1. Ведерніков М.Д. Доцільність застосування зарубіжного досвіду мотивації персоналу на українських підприємствах / М.Д. Ведерніков, М.І. Зелена // Вісник Хмельницького національного університету. – 2013. – № 5. – С. 18-21.
2. Лещенко Л. О. Мотивація праці як фактор підвищення прибутковості виробництва [Електронний ресурс] / Л. О. Лещенко // Ефективна економіка. – 2016. - №4. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua>
3. Рульєв В. А. Управління персоналом: Навчальний посібник / В. А. Рульєв, С.О. Гуткевич, Т. Л. Мостенська. – К.: Кондор, 2012. – 310 с.

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ЕФЕКТИВНІСТЬ ПЕРЕВЕЗЕНЬ»

*Девадзе К.О., Стасенко В.В., здобувачі вищої освіти,
devadzek777@gmail.com, 01nightmare02@gmail.com*

*Науковий керівник: Ачкасова Л.М., к.е.н, доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Поняття ефективності зустрічається в різних сферах людської діяльності. Це одна з категорій в економіці. Завдяки цьому поняттю можна судити про раціональність, доцільність, вигідність процесів і діяльності підприємства в цілому. Це дозволяє виявляти недоліки в роботі і вчасно на них реагувати.

Ефективність є першим пріоритетом управління. Під ефективністю взагалі розуміють відношення результату до витрат на отримання цього результату. Крім того, її можна характеризувати як соціально-економічну категорію, що виражає об'єктивні причинно-наслідкові зв'язки і співвідношення між результатами та затратами.

Дослідженням поняття ефективності займалися багато науковців. Термін «ефективність» з'явився в економічній літературі в роботах Вільяма Петі та Франсуа Кене. Вони застосовували цей термін у значенні результативності [11].

В працях багатьох сучасних вчених ефективність має специфічне значення, в залежності від того, в якому ракурсі і яке явище чи процес ними досліджується.

Проаналізуємо різні підходи щодо визначення поняття ефективності (таблиця 1).

Таблиця 1 – Аналіз підходів до визначення поняття «ефективність»

Дослідник	Зміст поняття	З якої точки зору
Е.Дж. Долан [1]	вибір правильних цілей, на яких зосереджується вся енергія підприємства	стратегії та цілей підприємства
П. Друкер[2]	наслідок того, що "правильно створюються потрібні речі"	управління
Д. Хан [3]	уміння правильно робити намічене	планування
М.Х. Мескон та ін [4]	внутрішня ефективність, економічність, що вимірює найкраще використання ресурсів	менеджменту
Д. Шеремет, Р.С. Сайфулін [5]	складна категорія, що характеризується результативністю роботи підприємства й рентабельністю його капіталу, ресурсів або продукції.	фінансового аналізу
В. Мочерний [6]	ефективність дає єдину якісно-кількісну харак-теристику результативності господарювання.	як економічна категорія
Ю.В. Перевалов та ін. [7]	неоднорідне поняття, яке слід розглядати в аспектах: результативності та економічності	економіки та суспільства
М.М. Караман [9]	співвідношення отриманого результату зі всіма витратами праці і використаних коштів на його виробництво	економічної ефективності
В.Г. Андрійчук [10]	співвідношення між ресурсами і результатами виробництва, при якому отримують вартісні показники ефективності виробництва.	економічної ефективності

З таблиці видно, що існує багато різних поглядів на суть поняття «ефективність». Спільним є те, що здебільшого ефективність являє собою відношення результату до витрат. На нашу думку цей показник є багатоаспектним, характеризується різними критеріями, має комплексне значення, багатосторонньо характеризує діяльність чи процес.

Тому, на нашу думку, ефективність – це комплексна характеристика діяльності підприємства, яка розглядається як багатостороннє співвідношення отриманих результатів зі всіма

витратами праці та використаних коштів на виконання всіх процесів, що відбуваються на підприємстві.

Далі визначимо поняття «перевезення», як складової поняття «ефективність перевезень» (таблиця 2).

Таблиця 2 - Визначення поняття «перевезення»

Визначення	Автор	Аспект визначення
Перевезення – один з видів господарської діяльності, яка здійснюється суб'єктами господарювання, спрямована на надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність	Бобарикін В.А.	Як вид господарської діяльності.
Перевезти означає: 1. Перемістити, везучи через який-небудь простір. 2. Везучи, доставити з одного місця до іншого.	Ожегов С.І.	Як переміщення з одного місця на інше або через простір
Везучи, переміщувати з одного місця на інше, змінювати місце розташування; везучи, переміщувати кого-небудь на інше місце проживання, перебування.	Геронімус Б.Л.	Як переміщення на інше місце.
За договором перевезення одна сторона зобов'язується доставити довірений їй другою стороною вантаж до пункту призначення та видати його особі, яка має право на одержання вантажу, а відправник зобов'язується сплатити за перевезення вантажу встановлену плату.	Кожин А.П.	Як перевезення за договором
Перевезення - один з видів цивільно - правових договорів. За договором перевезення пасажир перевізник зобов'язується перевезти пасажир до пункту призначення, а в разі здачі пасажиром багажу - також доставити багаж до пункту призначення і видати його уповноваженій на отримання багажу особі.	Баканов М. І.	Як перевезення як вид цивільно-правового договору.

Ці визначення не є повними, тому на нашу думку процес перевезення - сукупність операцій від моменту отримання замовлення і підготовки вантажу до моменту його одержання вантажоотримувачем, пов'язаних з переміщенням вантажу в просторі

без зміни його геометричних форм, розмірів і фізико-хімічних властивостей.

Воно відрізняється від інших понять тим, що в це поняття входить переміщення вантажу не з моменту відправлення його, а з моменту отримання замовлення і до його одержання вантажоотримувачем.

Таким чином, перевезення – це процес, що складається з визначених послідовних етапів і який забезпечує переміщення визначеної кількості вантажу на визначену відстань, які конкретизовані в часі і просторі. Конкретизація в часі і просторі відбувається під час складання договору між перевізником і вантажовіжправником, або отримання замовлення на перевезення.

Ефективність показує, наскільки добре виконуються ці етапи. Більша ефективність може бути досягнута тільки через покращання виконання конкретних етапів процесу перевезень.

Але, якщо ми говоримо про поняття ефективності процесу перевезень, то існує потреба розглядати сам процес як ще більш складний та комплексний, бо ефективність – поняття комплексне.

Під ефективністю перевезень будемо розуміти комплексний показник, який виражатиметься у багатосторонньому співвідношенні отриманих результатів процесу перевезень зі всіма витратами праці та коштів на виконання підготовки та здійснення сукупності операцій перевізного процесу.

Точку відліку початку процесу перевезень потрібно брати не з подачі транспортних засобів, а ще з початку укладання договору на перевезення і розробки маршруту перевезення.

Доцільно зазначити про взаємозв'язок поняття ефективності з двома іншими важливими і універсальними поняттями. У поняття ефективності входить відношення результату діяльності до цілей, які деякі дослідники називають «цільовою ефективністю». Відношення результату до цілей є, певною мірою, відповідністю результату й мети. Цю відповідність вважають за надійність. Таким чином, якщо система функціонує надійно, тобто результат її діяльності відповідає цілям, то відношення результату до мети близьке до максимального.

Ще одним поняттям, яке можна поставити поруч з ефективністю і надійністю, є поняття якості. Підвищення рівня якості послуги потребує більших вкладень, але також за більшу якість послуги можна виручити більшу кількість коштів. Тобто поняття ефективності, надійності і якості тісно пов'язані між собою.

Література.

1. Экономикс : англо-русский словарь-справочник ; пер. с англ. / Э. Дж. Долан, Б. И. Доминенко. М. : Лазурь, 2004. 544 с.
2. Друкер П. Эффективное управление; пер. с англ. М. Котельниковой. М.: Астрель: АСТ: Ермак, 2004. С. 275.
3. Хан Д. Планирование и контроль: концепция контроллинга; пер. с нем. М. : Финансы и статистика, 2004. 800 с.
4. Мескон М. Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента; пер. с англ. М. : Дело, 2012. 702 с.
5. Шеремет А. Д., Сайфулин Р. С. Методика финансового анализа. М. : ИНФРА-М, 2006. 176 с.
6. Економічна енциклопедія: у 3-х т. Т. 1 / редкол. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. К. : Вид. центр „Академія”, 2018. 864 с.
7. Перевалов Ю.В., Гимади И.Э., Добродей В. В. Эффективность деятельности приватизированных предприятий и отраслей: методические вопросы. *Общество и экономика*. 2018. № 9–10. С. 23–26.
8. Караман М.М. О сущности эффективности и экономической эффективности сельскохозяйственного производства в переходный период к рыночной экономике, их критерии и показатели. *Экономика Крыма*. Научно-практический журнал. 2012. № 4. С. 10 – 13.
9. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств. 2. вид., доп. і перероб. К. : КНЕУ, 2017. 624 с.

ЗБАЛАНСОВАНА СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ

*Філатова В.Р., здобувач вищої освіти,
filatovavr2@gmail.com*

*Науковий керівник: Шинкаренко В.Г., д.е.н., професор
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Збалансована система показників - це система стратегічного управління компанією на основі виміру і оцінки її ефективності по набору оптимально підібраних показників, що відбивають усі аспекти діяльності організації, як фінансові, так і нефінансові. Назва системи відбиває ту рівновагу, яка зберігається між короткостроковими і довгостроковими цілями, фінансовими і нефінансовими показниками, основними і допоміжними параметрами, а також зовнішніми і внутрішніми чинниками діяльності.

Ефективність збалансованої системи показників залежить від якості її впровадження. Впровадження збалансованої системи показників здійснюється в чотири етапи:

1. Підготовка до побудови BSC;